

tydeligt haade til den ene og til den anden Side, saa forekommer det mig endnu mere maagtpaaliggende, at man ikke kommer højere til Vejs i det foreliggende Gennemsnitstal, end at man ikke aabner for stort et Spillerum for Vilskaarlighed, naar det skal føres ud i Virkeligheden. Selv om man kun vilde forhøje dette Gennemsnitstal, som det er foreslaaet for Landstolernes Bedkommende, med nogle faa Tal, saa vilde der derigennem ved Anvendelsen være aabnet en Udvej til efter en større Maalestok at forhøje Tallet af Børn i en Klasse, blot man samtidig sørgede for, at man paa et andet Punkt formindskede det. Jeg tror, at Ministeriet i det hele og væsentlige har været heldigt med at vælge Tallet 35, og at der derfor ikke er nogen Anledning til at fravige dets Forslag, og jeg tror ikke, at de Indvendinger, der ere fremførte derimod, betyde saa overordentlig meget. For det første har man jo i Loven givet enhver Kommune Ret til i 2 Aar at se Tiden an, forinden Forandringen foretages. Dernæst har man anvist en Række Udveje, der gør det muligt for en Skolebestyrelse at holde Gennemsnitstallet nede paa den i Loven fastsatte Grænse, uden at Skolevæsenets Byrder blive hynderlig forøgede, og naar man paa den ene Side har lempet sig saaledes efter Forholdene og paa den anden Side har anvist saa gode Udveje, saa tror jeg ikke, at der er nogen Fare ved at blive staaende ved den Gennemsnitsbestemmelse, her er greben. Der har været Tale om paa dette Punkt at sætte Loven i Gang gradvis, særlig af Hensyn til, at Tilstrømningen til Læreranstalterne ellers vil blive saa overvæltet stor. Jeg er bange for, at den vilde blive større, naar man sætter det hele i Værk gradvis. Hvis man sætter den hele Reform i Værk straks, saa luffer man nemlig med det samme den Adgang til ny Embeder, som kommer til at foreligge. Jeg gaar ud fra, at Ministeriet, idet det foreslaar en saadan Ordning, ogsaa har sikret sig, at man i det hele og store har de Kræfter til Raadighed, som Lovens Gennemførelse vilde kræve. Udsætter man Lovens Gennemførelse en Række af Aar, ville Folk væsonnere saaledes: Der er Tid nok endnu til at staa ind paa denne Vej, hvor der skal oprettes saa mange ny Embeder om saa og saa lang Tid, og saa vil man netop, fordi man har udsat det, risikere en langt større Tilstrømning til Læreranstalterne af vordende Lærere end ved den øjeblikkelige Gennemførelse. Derfor tror jeg ikke, at man af det Hensyn skal opsætte denne. Jeg anbefaler derfor, at man bliver ved Regeringsforslaget i Realiteten, selv om jeg an-

ser den Affattelse, der her er givet under Nr. 14 for i en Retning — den, jeg nævner — at have et Fortrin frem for Regeringens Affattelse. Dernæst har jeg været med til at stille Vædringsforslaget under Nr. 17, som jo kun stiller Forfokolen foran for Oprettelsen af en ny Klasse, idet der tales om, hvorledes man skal raade Bod paa det for store Antal Børn i Klasserne. Jeg har været med dertil, fordi det forekommer mig at være den naturlige Udvej, der først melder sig, at man udfordrer for sig Børn, der paa et bestemt Trin af deres Udvikling kunne følges ad. Det vil bidrage til den Leddeling af Skolen, som spiller en saa stor Rolle, naar man skal kunne undervise mange Børn samlede. Forfokolen vil jo blive grundlagt, dels paa Hensynet til en bestemt Alder og det dermed følgende Udviklingstrin, dels paa Hensynet til Undervisningsmaaden, der jo her, i alt Fald paa visse Punkter, fjerner sig fra den senere Undervisning. Man vil maasse lettere kunne naa at faa et sammenarbejdet Hele ud af en saadan Forfokole, end hvis man skal oprette en ny Klasse, hvor maasse Følelsen af Modfættningen til Skolen paa dens senere Trin ikke vil være saa stærk som, naar man udtrykkelig udfordrer det ny under Form af en Forfokole. Dernæst har jeg været med til at stille et Vædringsforslag under Nr. 23, som i Stedet for at sige: „Undervisningsfagene... ere" dette eller hint, siger: „Undervisningen... omfatter" dette eller hint. Det synes at være en blot og bar Redaktionsændring. Det er det maasse ogsaa, saaledes som Lovforslagets Udtryk ere mente. Men der ligger noget mere deri, nemlig dette, at jeg nødig vil have, at der i denne Lov skal slaas fast, at det netop er i Form af Undervisningsfag, Undervisningen i de forskellige Emner skal drives. For Føllestole er jo saaledes indrettet, at det ikke er nødvendigt at gøre Undervisningen til en Fagundervisning, det, som den højere Skole i mange Henseender lider under, naar Undervisningen udfyldes i saa mange enkelte Led, at de ikke let kunne samarbejdes tilbørlig. Det er noget, Føllestolen paa Grund af sin hele Organisation er fri for. Der er jo gennemgaaende den hele Undervisning lagt i den enkelte Lærers Haand, og det forekommer mig maagtpaaliggende, at man ikke giver Slip paa den Fordel, der følger deraf, den, at man huster paa, at det er Børn, man har med at gøre, og ikke smaa Fagmennesker, der fra den tidligste Tid paa en Gang skulle udfyldes ensidigt i mange forskellige Retninger. Jeg har ment, at man slog denne Føllestolens Tankegang stærkere fast ved at